

KØBENHAVNS BÆREDYGTIGE SKOLE - *skolen i verden, verden i skolen*

Bæredygtighed og klima i BUF i dag

Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejder i dag centralt med klima, miljø og bæredygtighed gennem to spor.

Det ene spor handler om at bygge og drive forvaltningens bygninger og udendørsarealer samt aktiviteter bæredygtigt. Dette er forankret i miljøteamet i ARC, som også er tovholdere på miljøledelsesindsatsen og kommunens miljøcertificering. Her er fokus på ejendomme, indkøb, skolemad mv.

Det andet spor handler om at igangsætte og drive initiativer, der skal ud(danne) Københavns børn og unge. I Børne- og Ungdomsforvaltningen står afdelingen for bæredygtig udvikling primært for disse aktiviteter.

Derudover sker der rigtig meget på vores skoler, overgange og klasser, som arbejder med bæredygtighed på forskellige vis. Det skal vi bygge videre på.

Hvad er problemet?

- Morgendagens problemer kræver nye svar og nye kompetencer; unge med kreative og bæredygtige ideer som kan omstille sig og indgå i mange forskellige situationer og relationer
- I kvalitetsrapporter og trivselsundersøgelser giver eleverne udtryk for, at de savner variation, indflydelse og bevægelse i skoledagen. Det samme påpeger Ungerådet.
- Andelen af unge, der i 8. klasse og 9. klasse ikke er uddannelsesparate, er stigende, og relativt få vælger en erhvervsuddannelse
- Børn og unge bevæger sig for lidt i løbet af dagen, og flere og flere bliver overvægtige
- Selvom karaktererne stiger i København, er der stor forskel på eleverne, og særligt drenge og to-sprogede elever får lavere faglige resultater
- Alt for mange børn er ikke en del af skolens fællesskab i dag, men er segregere til andre tilbud

Hvad er svaret?

- Ambitiøse målsætninger for bæredygtighed i skolen
- En skoledag med større kontakt til elevernes omverden og læring i bæredygtighed
- En skoledag med større variation mellem læringssituationer og mere aktiv elevinvolvering
- En skoledag med mere fysisk aktivitet og bevægelse på alle klassetrin

- Fokus på bæredygtighed og praktisk-musiske kompetencer som motivationsfaktor for valg af ungdomsuddannelse og erhverv
- En skole som inkluderer alle elever i fællesskabet

Eksempel på: "Principper for Københavns bæredygtige skole"

- Skolen er en væsentlig aktør i Københavns position som bæredygtig by og arbejder sammen med andre centrale aktører, nationalt og lokalt
- Kreativitet, inddragelse, faglig viden og bæredygtighed går hånd i hånd i skolen
- Eleverne arbejder problemløsende og praksisorienteret med autentiske problemstillinger
- Bæredygtighed indgår i alle fag, og FNs verdensmål er konkrete og relevante i undervisningen
- Skolen er en base, men undervisningen foregår både i og uden for klasseværelserne, i værksteder, i naturen, i nærmiljøet, og eleverne udvikler fællesskab med og i deres omverden
- Lærere, elever og forældre sætter sammen mål for bæredygtighed, fx miljøadfærd, ligestilling, sundhed og respekt i deres skole
- De praktisk-musiske kompetencer udvikles side om side med de faglige og de sociale
- Bæredygtighed motiverer til valg af uddannelse og erhverv
- Skolens fysiske rammer er bæredygtige i materialevalg og arkitektur, og klimaaftrykket er lavt
- Fællesskabet i skolen er for alle og mangfoldigheden er et aktiv i skolens læring

Udkast: Vision om Københavns bæredygtige skole

København er en international frontløber på klimaområdet og har høje ambitioner når det gælder grøn omstilling og bæredygtighed. Med KBH 2025 Klimaplanen sigter København mod at være CO₂-neutral i 2025 og dermed blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad. Samtidig skal planen være en løftestang for ændret adfærd, innovation, nye job og investeringer, og målet skal nås gennem samarbejde og strategiske partnerskaber med myndigheder, universiteter og virksomheder. Den enkelte københavnere har naturligvis også en rolle i den grønne omstilling, fx ved at cykle og gå mere, affaldssortere, spare på energien i boliger og på arbejdspladserne, samt investere i solceller¹.

Vores vision er, at de Københavnske skoler skal gå forrest i arbejdet med at danne kommende generationer til at kunne skabe demokratiske og bæredygtige samfund. De børn der starter i skole de kommende år, skal vokse op i en bæredygtig skole der med viden og inspiration gør dem i stand til at finde svar på morgendagens udfordringer.

De københavnske børn og unge skal opleve, at deres skolegang bidrager til at udvikle dem som aktive medborgere, der kan tage hånd om byens bæredygtighed og klima. De skal med engagement, viden, forståelse og nysgerrighed kunne gøre en forskel, og det kræver, at skolen giver dem både faglig indsigt og konkrete erfaringer med at løse konkrete problemstillinger, hvor de bringer deres viden i spil. Med social og miljømæssig bevidsthed skal børn og unge i byen bidrage til bæredygtige løsninger i deres nærmiljø og hverdag lige så vel som i fremtidens samfund. Vores ambitioner med børnene er høje – og grønne!

Mange skoler har allerede en grøn profil og deltager i uddannelsesprogrammer som fx Grønt Flag eller 2030 SKOLER. Det betyder, at de har mål for deres arbejde med klima og bæredygtighed, og at deres elever bliver mødt med undervisningsforløb, der konkret omhandler fx grønne løsninger, affaldshåndtering, brug af spildevand ea. En række skoler har også arbejdet systematisk med udeskole og aktiviteter i det fri, enten i naturen, i skolehave eller i byrummet omkring skolen. På den måde bliver eleverne vant til at forholde sig til deres omverden og særligt til naturen, og det bliver let at koble læringen til miljøet omkring dem.

Samtidigt uddannes løbende klimaambassadører fra kommunens 7. klasser. Siden 2009 har 500 elever deltaget i uddannelsen og deres opgave er at formidle faglig viden om klimaudfordringerne på egne skoler. Dertil kommer et øget fokus på at formidle klima og bæredygtighedsudfordringen. Det sker bl.a. i Energi & Vand nye showroom 'Den bæredygtige by'. Her formidles hvordan HOFOR og Københavns Kommune arbejder med bæredygtig byudvikling. Alt sammen er med til at øge

¹ Borgerrepræsentationen vedtog KBH2025 Klimaplanen den 23. august 2012 med målet om, at København skal være CO₂-neutral i 2025. Siden er indsatser og status beskrevet i Roadmaps for 4-årige perioder, senest Roadmap 2021-2025

viden om klimaudfordringerne og klæde fremtidens generationer på til at tackle klimaudfordringen².

I hele byen har skoleeleverne altså allerede bæredygtighed på skemaet, og de arbejder med de temaer, der indgår i FN's verdensmål i forskellige fag og opgaver. Der bliver arbejdet med ulighed, sundhed og forskellige klimavenlige ordninger, og der er en stigende interesse blandt eleverne, som styrker fokus på bæredygtighed.

FN VERDENSMÅL: UNDERVIS I BÆREDYGTIG UDVIKLING OG GLOBALT MEDBORGERSKAB (delmål 4.7)

Inden 2030 skal alle elever have tilegnet sig den viden og de færdigheder, som er nødvendig for at fremme en bæredygtig udvikling, herunder blandt andet gennem undervisning i bæredygtig udvikling og bæredygtig livsstil, menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, fremme af en fredelig og ikkevoldelig kultur, globalt medborgerskab samt anerkendelse af kulturel mangfoldighed og af kulturens bidrag til en bæredygtig udvikling.

Ofte sætter vi lighedstegn mellem FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og klimaet og naturen. Men bæredygtighed handler om meget mere. Derfor skal skolerne også klæde deres elever på til at kunne forholde sig til svære dilemmaer og sætte ord på, hvordan en bæredygtig fremtid kan se ud. Hvad bæredygtighed betyder for eleverne som medborgere. På den måde bliver arbejdet med bæredygtighed en del af skolernes dannelsesopgave. Bæredygtighed skal dermed ikke blot kobles til bestemte fag, men masseres ind i hele skolens virke og praksis, og elevernes hverdag skal bære præg af opgaver og dilemmaer, som hjælper dem til at finde løsninger og egne svar. At skolerne skal holde bæredygtighedsdagsordnen højt betyder selvsagt ikke, at eleverne skal udvikle bestemte holdninger til miljø, køn eller livsstil, eller at selve formålet med undervisningen bliver at løse konkrete klimaudfordringer. Nej, det betyder, at skolen skal lære eleverne selv at tage stilling og at handle i forhold til autentiske problemer.³

Vi finder ofte svarene på bæredygtighed inden for det naturfaglige felt, og vi skal på samme måde finde svar inden for folkeskolens grundlæggende værdier om demokrati, ligestilling, ytringsfrihed og ligeværd. Bæredygtige børn og unge er aktive medborgere, der med viden og værdier kan finde svar på morgendagens udfordringer.

"Tænk Globalt – Handl Lokalt" er stadig kernen i at forstå, hvordan skolen skal arbejde med bæredygtighed. Det er ikke fordi børn og unge i skolen skal løse

² Borgerrepræsentationen vedtog KBH2025 Klimaplanen den 23. august 2012 med målet om, at København skal være CO₂-neutral i 2025. Siden er indsatser og status beskrevet i Roadmaps for 4-årige perioder, senest Roadmap 2021-2025

³ Bud på kompetencer fremgår bl.a. af forskningsrapporten Uddannelse for Bæredygtig Uddannelse i Skoler, DPU, Søren Breiting og Karstens Schnack, 2009, se uddybning bagest i dokumentet.

verdens globale udfordringer nu og her, men de skal lære at handle konkret på udfordringer, at gå undersøgende til værks, og de skal få lyst til at bidrage til et større hele. Vores skoler skal bruges byen om et laboratorium og kan inddrage de mange virksomheder, foreninger og kommunale initiativer der arbejder med bæredygtighed i undervisningen. Den praksisorienterede undervisning og de mere projektorienterede læringsforløb, som mange skoler arbejder med, giver eleverne netop den træning i at arbejde konkret og løsningsorienteret. Og eleverne siger selv, at det er i sådanne opgaver, de især oplever at blive inddraget aktivt og at lære meget. Det kan vi gøre meget mere af.

Samtidig oplever skolerne også elevernes stigende interesse for bæredygtighed, og klimakampen er tydelig i mange børns hverdag. Når lærerne inddrager eleverne og deres interesser aktivt i undervisningen, bliver de mødt af engagement og lyst til at løse de problemer, de bliver præsenteret for. Og i dette er kernen i den bæredygtige skole; den inddrager børn og unges interesse for bæredygtighed, giver det faglige fundament for at løse svære dilemmaer og fremmer handlekompetencer og lyst til at løse opgaver i fællesskab - og dermed er den bæredygtige skole grobund for fremtidens bæredygtige samfund.